"פצצת הזמן" שמכינים ראשי "עליית הנוער"

בסוד שיח
מאת שאול שיח

ראשי "עליית הנוער" בסוכנות היהודית התקנאו בהצלחת מפעל "נעלה" הזוכה לשבחים מצד כל הגורמים החינוכיים העוסקים בקליטת העלייה מ"חבר העמים", והחליטו על מבצע דומה, מקביל לזה של "נעלה", אך צופן בתוכו פצצת־זמן חברתית ודתית. ראשי "עליית הנוער" מתכננים להביא בקרוב לישראל כ־1000 נערים מ"חבר העמים", כדי שיתחנכו במוסדות "עליית הנוער" במתכונת דומה של המפעל החינוכי "נעלה". אלא בעוד חניכי "נעלה" מתחנכים במסגרת ממלכתית־דתית – מה שמאפשר את גיוסם (של הזקוקים לו) כאשר יתאפשר הדבר, הרי שרוב הבאים במסגרת "עליית הנוער" יעמדו בפני קשיים חמורים אם וכאשר יבקשו להתגייר, משום שהתחנכו במוסדות חילוניים.

"עליית הנוער", לטענת מקור מהימן, מתכננת להקצות 50 נערים בלבד מתוך האלף שיבואו לחינוך הממ"ד. ה־50 הם נערים מהריכוזים היהודיים בגרוזיה ובווקו. כל היתר, שרבים מהם אינם יהודים עפ"י ההלכה, יתחנכו במוסדות חינוך חילוניים כלליים.

הרבנות הראשית לישראל טרם נתנה דעתה לבעייה החמורה של זוגות מעורבים וטעוני גיור, והמבצע של "עליית הנוער" רק יקשה עוד יותר את פתרון הבעיה.

אין ספק, כי על ראשי היהדות הדתית לתת כבר עתה את הדעת לתכשיל שרוקח ראש "עליית הנוער", יחיאל לקס, שאם לא כן פרשת החייל פסחוב תהיה נקמית לעומת העימות הצפוי בין דתיים לבין חילוניים בעקבות הסירוב לגייר את הנערים שיבואו במסגרת "עליית הנוער".

וולפסון פרש מהשותפות עם הסוכנות היהודית

זאב וולפסון ("הג'ינג'י"), המפורסם בקשריו עם חברים בכירים בקונגרס ובסנט האמריקנים, מוכר בעולם היהודי כמי שפועל למען החינוך היהודי החרדי והכללי. יריביו ניסו לא פעם לפגוע בקשריו הטובים עם שרי האוצר של ממשלות ישראל, אך ללא הצלחה, משום שתרומתו העצומה בתחום החינוך היהודי – מוכחת. בימים אלה פרש וולפסון מהשותפות עם הסוכנות היהודית והקים עמותה שנציגי הסוכנות היהודית אינם בלולים בה. מקוריו של וולפסון טוענים, כי הוא עייף מהעימותים עם יעקב ניצן, מהעובדים הבכירים בלישכת יו"ר הסוכנות היהודית. כמו־כן קצה נפשו מצרות העין של גורמים ב"עבודה" בכל הקשור למתן הקצבות למוסדות בעלי אופי חרדי או דתי. ואת, למרות שחלק לא מבוטל מהקצבות של העמותה המשותפת לשעבר הופנו למוסדות חינוך כלליים.

לוולפסון קשרים הדוקים עם ראש הממשלה, יצחק רבין. גם בימי שבתו באופוזיציה הוא טרח ליידע את מר רבין על הנעשה בסנט ובקונגרס ובתחום החינוך היהודי בעולם. כפי שנמסר, סכום ההקצבות מגיע מדי שנה למיליוני דולרים. בעמותת החינוך החדשה שהקים נשמר מקום כבוד לנציג משרד החינוך והתרבות.

הסוכנות היהודית הפסידה גם במאבק אחר, וגם זה, כך אומרים, בברכתו של ראש הממשלה, יצחק רבין. בעוד בעבר הייתה לסוכנות היהודית בלעדיות על החינוך היהודי בתפוצות, הנה, לא מכבר, נתקבלה החלטה שבעניני החינוך היהודי הפורמלי ב"חבר העמים" תעסוק "לישכת הקשר". החלטה זו עומדת בסתירה ל"דו"ח חופי", שבו הומלץ על מגמות אחרות.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, הוא זה שהוביל את ההחלטה למינוי "לישכת הקשר", ואין ספק כי ראש הממשלה נתן ברכתו לכך.

בסוכנות היהודית ישנם לא מעט פקידים שאינם שלמים עם החלטה זו, המרוששת את הסוכנות היהודית מאחד מתפקידיה המרכזיים – החינוך היהודי בתפוצות. "מדובר בהחלטה פוליטית, שתכליתה לשמור על קשר עם יהודי "חבר העמים" עוד לפני עלייתם לישראל". אישיות מרכזית בליכוד הבטיחה, כי העניין לא יעבור בשקט. "מדובר כאן בהחלטה שלא הייתה דוגמתה מאז הקמת המדינה, ומי ששותק היום שלא יופתע כאשר התוצאות לצער זה תמצאנה את ביטויין בקלפי".

מה באמת אמר הרב מבולגריה לחסידים בהונגריה?

עטו השגונה והסרקסטית של הסופר מאיר שלו באה חשבון עם "חצר" בעלז, על רקע הפרסומים בתקשורת על התונה בן האדמו"ר מבעלז שליט"א, שכללו נתונים סטטיסטיים על כמויות המזון ומרכיבים נשמיים אחרים הצפויים באירוע הזה. שלו הזכיר את נאום הפרידה של אחי האדמו"ר מבעלז הקודם זצ"ל, רבי מרדכי רוקח, הרב מבולגריי ואביו של האדמו"ר מבעלז שליט"א) לחסידי בעלז בהונגריה סמוך לעלייתו לישראל ולכניסת הנאצים להונגריה. שלו טען, כי בנאום הפרידה הבטיח הרבי מבולגריי לחסידיו, כי הסוס לא תעבור על ההונגריה, ובכך גרם, בכיכול, לאובדן של חלק גדול מהם. אין ספק, כי היה זה מאמר קשה מאוד בתוכנו, ומי שקרא אותו ואינו מכיר את העובדות לאשורן, מצא עצמו בעמדה עוינית ל"חתונת השנה" שערכו החסידים לנכד הרב מבולגריי.

היה מקום לצפות שכתב כתיבת המאמר, שיש בו כדי להכתים דמויות כה בולטות בעולם החסידות, יתענין הכותב, גם אם שמו מאיר שלו, בתגובת האדמו"ר הנוכחי או נאמניו לאותו סיפור על נאום הפרידה בהונגריה, אולי יאמרו דברים של טעם המפריכים את תשתית המאמר.

ובמקומו של מאיר שלו עשינו אנחנו את המלאכה.

חסיד בעלז שהיה נוכח במעמד הדרשה, ש.ז.פ., מספר, כי הרב מבולגריי **לא הבטיח לחסידי בעלז** ולנוכחים במקום שלא יאונה להם כל רע. הוא רק איחל להם (בתרגום חופשי מאידיש) "שהפחד יהיה להם כפרה". חסיד אחר, ש.פ., שמע אותו אומר, כי "ממנו אין עצה רק לברוח", והמציר בכל מי שיכול לברוח ליערות שיברח, המנהל לשעבר של המחלקה למקומות הקדושים במשרד הדתות, משה זליקוביץ, אמר, כי הרב מבולגריי, שלמעשה היה הדובר של אחיו, הרב מבעלז זצ"ל, קרא לכל אלה שהיה בידיהם "סרטיפיקטים" לנצל אותם ולעלות לישראל. הוא, למעשה, על פי כל העדויות, אישר באוזני יהודי הונגריה, כי כל השמועות על מעשי הזוועה בפולין הן אמת לאמיתה, ודבריו אלה כוללים ברדשת הפרידה שאליה מתייחס מאיר שלו. **בעת שהותם של שני** האחים בהונגריה היה בידיהם אישור כניסה לארה"ב, אך הם העדיפו לעלות לישראל, כאשר לא היה שום ביטחון שהמגף הנאצי לא יגיע גם לכאן. עוד שבע שנים לפני השואה מי ששאל את השניים אם לנסוע לארץ־ישראל, נענה בתשובה חיונית.

ראשי "חצר" בעלז טוענים, כי מדובר כאן בעלילה מרושעת של חילונים להכעיס המתקשים לעכל את תחייתן של "החצרות" החסידיות ומבקשים להכפישן. "ישנן עדויות של יואל ברנר ושל בן הכט ושל אחרים, שי"ר ועד ההצלה של הסוכנות היהודית, יצחק גרינבוים, סירב להעמיד כספים כדי לפדות את יהדות הונגריה. זכותה האימרה, כי "פרה חולבת אחת בעין חרוד שווה יותר מיהודי הונגריה", ובמקום לאמץ איזו עלילה שפלה, שיעסוק במי שמנע את הצלתם של יהודי הונגריה".

אין ספק, כי "חצר" בעלז תגיב בעיתוי שייראה לה על הניסיון לפגוע באדמו"ריה, או, בלשון רוברה, "אלה שתקומתם של יהודים חרדים מפריעה לשלוותם ורוצים לעקור את האמונה מארץ ישראל".

בכל מקרה שמעה של בעלז הגיע עד סין הרחוקה. שלושה עיתונאים מסוכנות הידיעות של סין הגיעו לסקר את החתונה. לדבריהם, עניין אותם סיפור התקומה של ניצולי השואה, וכיצד שני אחים בודדים שנצלו הקימו "חצר" שלה אלפי חסידים בישראל ובחפוצות. בעלז. נאמנה לדרכה, לא אישרה לצלם בשביל רשתות הטלוויזיה את מעמד החופה והחתונה. הטלוויזיה הישראלית היחידה שאישרו לה לצלם קטעים מהאירוע בשביל "מבט" עד לרגע שהכלה יצאה לכיוון החופה. סי.אן.אן. ביקשה רשות להציב צלחת כדי לצלם קטעים מהחתונה, וכמוה גם רשת סי.בי.אס. אולם כל הבקשות נדחו באדיבות.

ועל חתונה אחרת צנועה יותר

ביום שלישי השבוע השיא "החייט" ("דער שניידר"), רבי שלמה אברהם אליהו גרין שליט"א, את בת הזקונים שלו, רחל גיטה מרים תחי', בצניעות, האופיינית לו, הרחק הרחק מעיני המצלמות והזוקרים. בחופה ובחתונה נטלו חלק אדמו"רים ונציגים מכל "החצרות" וקהל יהודי המצוי בעולמם של "הנסתרים" שהסיפורים עליהם יכולים למלא כרכים שלמים. "החייט" נמנה עם החברה המצומצמת שסבבה סביב "הסנדלר", רבי משה יעקב רביקוף זצ"ל. ביניהם הרב משה מנדל שליט"א, שאלפים שוחרים "החייט" כשם מקצועו, ומי שנזקק לשרותיו, נהנה ממחירים שהיו נהוגים לפני כ־50 שנה. בחצוות הצנועה בבני־ברק זכו יהודים לישועות גדולות, אף כי הוא עצמו מרחיק עצמו מכל סממן של "בעל מופת". בשעות היום הגותו מוצפת בילדים קטנים הבאים לקבל מ"הסבא" סוכריה, או מקלות מלוחים, כדי לברך עליהם ולאפשר לו לענות אמן בכוונה. כאשר ר' משה שוסטר זצ"ל היה בחיים, היו השניים מסתגרים בחנות למשך כל שעות הלילה, ומאחורי הווילון המורד היו עוברים על "הפתקאות" שקיבלו, ויחדיו היו מתפללים לישועת הנזקקים. האדמו"ר מבעלז הקודם, רב אדרון רוקח זצ"ל, היה מסרב לתת "שיריים" לר' משה שוסטר בטענה, כי הוא עצמו יכול לחלק "שיריים", ועל כן אין זה נאה לתת למי שיכול לחלק בעצמו. "החייט" עצמו נהג להיעלם מדי פעם מהנוף הבני־ברקי, וסיפורים רבים מהלכים בפי חסידיו על מקומות המסתור שלו ועל מעשיו המסתוריים עוד יותר.

הבטחת האדמו"ר מתגשמת באוסטרליה

חברת "גריים סנטרל" יצאה בימים אלה בהודעה רשמית לציבור, כי בארמותיה נמצאו כמויות מסחריות גדולות של זהב. ההודעה זכתה לסיקור נרחב בעיתונות האוסטרלית, ואחד העיתונים הנפוצים ביותר מרחיב לציין, כי "זה נדרב נוסף בהתגשמות הבטחת הרבי מלובביץ' מלפני קרוב לחמש שנים". בעליה של חברת "גריים סנטרל" הוא הנדבי החסיד ואיש העסקים, יוסף יצחק גוטניק. בשעתו הבטיח לו האדמו"ר מלובביץ שליט"א, כי בארמותיו ימצאו "זהב, יהלומים ועוד דברים טובים", ועתה אין עוד ספק, כי גוטניק יושב על "מרבצים" השווים הון עתק. על־פי ההודעה, בכמיה האמור נמצאים כבר 1.13 מיליון אונקיות זהב. החברה תמשיך בקידוחים והיא צופה להגיע בחודשים הקרובים להגדלת כמות הזהב הגולמי בששה הנתון לכדי מיליון יחצי עד שני מיליון אונקיות זהב. לגוטניק היו עוד בשורות נוספות: אנשי החברה שלו מצאו בששתים שבבעלותו (אזורים במערב אוסטרליה) עוד שני מרבצי יהלומים באיכות גבוהה. בידוע, משמש גוטניק שליח הסברה מיוחד של האדמו"ר מלובביץ' שליט"א לעניין שלמות הארץ.

ספר בדיחות על יצחק רבין

השבוע יצא לאור ספרון מיוחד ובו מובאות למעלה ממאה בדיחות פוליטיות אקטואליות שאספו העיתונאי והסאטיריקן אורי אורבך. ניבודי הספר הם רבין ושס, פרס ויוסי שריר, אלוני ומר"צ. אחרי "כל בדיחות דוד לוי", שיצאו ביוזמת סאטיריקנים מהשמאל, באים "לינצי" הימין לצמצם פערים ו"סוגרים חשבון" עם יצחק רבין וממשלתו. ובלי בדיחה לדוגמא אי־אפשר, והרי אחת המתייחסת ליצחק רבין. ועד יישובי הגולן אירגן משלחת של בהמות מהגולן, שידברו על לבו של רבין לבל ימסור את הרמה לסורים. "אני", אמרה הפרה, "נותנת חלב לכל יישובי הצפון. איך אתה מעז לפגוע בי?". "ואני", אמר הסוס, "הרכבתי על גבי מטיילים ותיירים מהארץ והעולם. איך אתה מעז לפגוע בי?" רק החמור עמד בצד ושתק. שאל אותו רבין: "ואתה, למה אתה שותק? אין לך טענות?" אמר החמור: "איך אני יכול להתלונן? אני הרי בחרתי בך".

כדי לאזן ולא להיות חד צדדי כלל אורבך כספר כמה בדיחות על אישים ומפלגות באופוזיציה.

הסכמה על הגולן

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, שהגיע לחגיגת בר המצווה של נכד ידידו הרב הראשי לשעבר הגר"ש גורן בתום התייעצויות מדיניות ובטחוניות בלשכתו בירושלים, הסתודד שעה ארוכה עם הרב. בין היתר סיפר לו על הסיכויים להתקדמות במו"מ עם סוריה ועל תוכר הבדיחות בכל הקשור לעתיד השיחות עם הפלשתינאים. בדברי ברכתו לנכדו, חתן בר המצווה, כלל הרב הערות שחופנו לכתובתו של ראש הממשלה. בין היתר אמר: "עלינו לדעת שלא אנו מנהלים את העולם, הקב"ה הוא שמנהיג את היקום כולו, זאת ראינו במלחמת ששת הימים, שבה שחררנו את יהודה, שומרון וחבל עזה ועיר דוד חוברה לה יחדיו". בהמשך קרא הגר"ש גורן ליצחק רבין שלא לוותר על ירושלים ויש"ע, שהם חלק בלתי נפרד מארץ ישראל. מדבריו של הרב ניתן היה להסיק שבעניין רמת הגולן הוא שותף לעמדתו של יצחק רבין.

בתמונה מימין לשמאל: הגר"ש גורן, בר המצווה צבי תמרי, ראש הממשלה הד"ר ישראל תמרי, אביו של בר המצווה.